

הקיבוץ

The Kibbutz

334

11/1985

חשון התשמ"ו

משרד התקשורת
השירות הבולאי

MINISTRY OF COMMUNICATIONS
PHILATELIC SERVICES

קיבוץ הוא צורת חיים שיתופית המייצרת וגם מספקת את צרכי חבריה במשותף. הוא נוצר בשעתו על-ידי אנשים צעירים שעם עלייתם ניתקו את עצמם ממשפחותיהם ומבתי הוריהם, ויצאו לשרת בצוותא את מטרת הציונות : יישוב הארץ ומעבר לחיי עבודה יצרנית. בו בזמן ביקשו להגשים רעיון אנושי עתיק של צדק, שוויון חברתי ועזרה הדדית, ללא אפליה בין אדם לרעהו וללא ניצול האדם על ידי זולתו. בתקופת הבראשית, המשק השיתופי היה יכול לספק לחברים רק את המינימום הדרוש לקיום : קורת גג, מזון, ולא הרבה יותר מזה. בימים ההם הטילו רבים ספק ביכולתו של הקיבוץ להצליח מבחינה כלכלית. טענו, שאם אין האדם עובד ישירות לתועלת עצמו ומשפחתו מתבטל התמריץ הטבעי ליוזמה ולמאמץ. אבל המציאות בקיבוץ הוכיחה שאין זה נכון. נתגלתה בחבריו היוזמה המשותפת שבכוחה הפכו השממות למקומות ישוב משגשגים. מאז אותה תקופה שבה חי דור חלוצים בתנאי מחסור עברו שנים לא מעטות של עמל מפרך, אך בסופו של דבר הגיעו הקיבוצים למשק מבוסס ולרמת חיים הוגנת.

מכל הנסיונות שנעשו ב-100 השנים האחרונות במקומות שונים בעולם לקיים צורת חיים המגשימה צדק חברתי, רק הקיבוץ החזיק מעמד שלושה דורות, והוא ממשיך להתרחב ולהוכיח את כוח החיים שבו. כל קיבוץ החל את דרכו כמשק חקלאי, אבל האדמה והמים בישראל אינם מצויים בשפע ולכן יזמו קיבוצים רבים הקמה של מפעלי תעשייה שונים, נוסף על המשק החקלאי. כיום חיים בקיבוצים פחות מ-4 אנשים מכל 100 אנשים באוכלוסיית ישראל, אבל הקיבוצים מייצרים יותר משליש מכל המוצרים החקלאיים בארץ (ירקות, פירות, חלב, ביצים, כותנה, ועוד). כמו כן מייצרים הקיבוצים כ-8 אחוזים מכלל הייצור התעשייתי של המדינה. גם ביצוא חלקם של הקיבוצים גדול בהרבה מחלקם באוכלוסיה. הקיבוצים דוגלים בעבודה עצמית מפני שהעסקת עובדים שאינם חברים גוררת בסופו של דבר לניצול והורסת בהדרגה את צורת החיים השיתופית.

ההצלחה הכלכלית איפשרה לקיבוצים לשפר את רמת החיים. כיום

קיימים מעל 270 קיבוצים הפזורים בכל רחבי הארץ, בהם חיים כ-125,000 תושבים.

רבים דורשים מן הקיבוץ יותר ממה שדורשים מכל קבוצה אחרת במדינה ואולי בצדק, כי הקיבוץ הציג לעצמו מטרות גבוהות ורחוקות יותר מאחרים. גם היום, החברה הקיבוצית איננה יכולה להיות נאמנה לעצמה אם תסתפק בהישגיה הפנימיים. הקיבוץ רואה את עצמו מעורב ואף אחראי לרבים משטחי החיים במדינת ישראל. כך הדבר, למשל, בשטח הבטחון. חברי הקיבוצים ממלאים בצבא תפקידים אחראיים ומשרתים לרוב ביחידות קרביות על כל המשתמע מכך. הקיבוץ שואף, במסגרת יכולתו, לחנך נוער בדרכי העבודה היוצרת והוא קולט שוב ושוב קבוצות של נוער מאזורי המצוקה ומקדיש מאמצים רבים לחינוכו. רבים מחברי הקיבוצים מתנדבים לפעולה בישובים סמוכים כדי לעזור ולקדם אנשים ומשפחות הזקוקים לעזרה כזאת. צעירי הקיבוץ אינם מסתפקים בשרות הצבאי ולוקחים על עצמם שנת שרות נוספת, המוקדשת לעזרה ולהשתתפות בהתישבות של קיבוצים צעירים.

הקיבוץ שאף תמיד, ושואף גם כיום, לקלוט עוד ועוד חברים חדשים, והוא מוכן להתחלק איתם מיד בכל מה שיש לו. סדרי החיים הקיבוציים שונים מאלה המקובלים בעולם. החברים אוכלים את רוב ארוחותיהם בחדר האוכל משותף וכך הנשים פטורות מהתמסרות למשק הבית וחופשיות להשתתף בעבודה. הילדים לא רק לומדים במשותף, אלא מבליים רוב שעות היום במסגרות חינוכיות. החברים מתכנסים מדי שבוע לאסיפה כללית שבה מחליטים במשותף על כל הנעשה בקיבוץ. הם בוחרים מתוכם וועדות הנושאות באחריות לעניינים מיוחדים (למשל, וועדת שכון, וועדת בריאות, וועדת תרבות ועוד). הקיבוץ חוגג במשותף גם את החגים, הן חגי ישראל, והן חגים מיוחדים לו, כמו יום העליה על הקרקע או חתונה. בקיבוצים חיים גם יהודים דתיים והם מתפללים בבית כנסת משותף. לקיבוצים הדתיים אורח חיים מיוחד המשלב מסורת יהודית עם עקרונות הקיבוץ.

לחברי הקיבוץ אפשרות לפתח פעילות תרבותית עצמית ורבים האמנים שבתם בקיבוץ. גם בתחום ההשכלה דואג הקיבוץ

להשתלמויות ולימודים גבוהים של חבריו וילדיו בהתאם לצרכים ולאפשרויות שלו. מספר חברים עובד מחוץ לקיבוץ בפעילויות ומקצועות מיוחדים. הקיבוץ דואג לכל צרכי חבריו מינקות ועד זיקנה ושיבה. בכל מקרה של מחלה, נכות, אלמנות, או כל אסון אחר, יכול חבר הקיבוץ להיות בטוח בעזרת חבריו ובקיומו לעתיד. למרות שהכל משותף, המשפחה היא יסוד החיים בקיבוץ. לכל משפחה דירה משלה ובדירה הזאת מבליים במשותף ההורים והילדים ולפעמים גם שלושה דורות ויותר.

חברי קיבוץ הם בני אדם כמו בני אדם אחרים. המסגרת נותנת להם הזדמנות לחיות חיים של ערך ותוכן ומשחררת אותם מן הלחץ הבלתי פוסק של התחרות כלכלית וחברתית ושל דאגות קיום אישיות מטרידות. לעומת זאת, נתבע חבר קיבוץ תמיד לתת את חלקו לכלל גם בעבודה וגם בכל שטחי החיים. לאורך כל השנים, עבר הקיבוץ תהליכי-שינוי והתאים עצמו לנסיבות המשתנות בעולם הסובב. יש להניח שכך יהיה גם בעתיד.

מוגש ע"י המדור לתיעוד והסברה של ברית התנועה הקיבוצית.

המעצב: דרור בן־דב
DESIGNER: D. BEN-DOV

— each family has its own apartment in which three or sometimes more generations can relax together.

The kibbutznik is no different from other people but the framework in which he lives enables him to live a life full of content and meaning, without the pressures of economic and social competition and the day-to-day worries of normal living. On the other hand, he is expected to contribute his full share of work and to participate in the various activities of the group. The kibbutz is continually adapting itself to meet current conditions and needs, but will always remain true to the principles of its founders.

manufactured products. As a result, the standard of living of the kibbutz has changed out of all recognition from the early pioneering days and today over 270 kibbutzim scattered over the face of the country provide their 125,000 members with a standard of living comparable to that of the town-dweller.

True to their ideals, the members of the kibbutz feel that they have a special responsibility to their country. Thus they are to be found serving in the army's elite units, assisting under-privileged youth and trying to educate them in the values of a productive life: they volunteer to help the less successful kibbutzim and help new ones to establish themselves. The kibbutzim are always interested in attracting new members to share their very special form of communal living in which most of the meals are eaten together and the women are free of the burdens of child-raising and are able to work while the children are cared for and educated. There are weekly meetings of all the members at which decisions are taken on all aspects of kibbutz activities; holidays, festivals, anniversaries and weddings are celebrated by the kibbutz as a whole and provision is made for those members who wish to have their own synagogue. The kibbutz cares for its members from the cradle to the grave so that the individual member and his family are freed from the fears of sickness or old age. The kibbutz also encourages its members to continue their studies and makes provision for its artistic members to practise their art. In spite of the emphasis on communal living, the family remains the basic unit

The KIBBUTZ is a form of communal living in which the community both creates and supplies the needs of its members. It was founded by young pioneers who left their homes and their families in Europe and came to Eretz Israel to serve the Zionist ideal of settling the land and taking up a life of labour. They combined this with the age-long ideal of living a life of justice, equality and mutual help. A life in which there would be no discrimination and no exploitation of Man by Man.

The early kibbutz settlements could supply their members with only the bare minimum required for existence — a roof over their heads, food, and little more. At first, doubts were expressed as to whether the kibbutz could ever be economically viable in the absence of private initiative. The doubters were, however, proved wrong and the kibbutzim turned bare wasteland and swamps into flourishing settlements.

It is noteworthy that of all the attempts made during the past 100 years to establish a form of living based on social justice, only the kibbutz has survived through three generations. Originally, the kibbutz was completely agricultural in character, but the shortage of land and water led them to diversify into industry and today, not only do the kibbutzim, which account for a mere 4% of the population produce more than one third of the country's agricultural output but they also account for 8% of the country's